

2023 YILINDA 333 MİLYON DOLARLIK SÜT VE SÜT ÜRÜNÜ İHRAÇ ETTİK

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Dr. İsa Coşkun ile SETBİR'in amaçlarını, süt ve et sektörüne ilişkin verileri, süt sektöründeki mevcut durumu ve geleceğe ilişkin öngörülerini ile sektörün büyümesine ilişkin önerilerini konuştuk.

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR)'nin faaliyetlerinden bahsedebilir misiniz?

SETBİR, 1976 yılında Türkiye'de süt, et ve gıda sanayiinin gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla kuruldu. SETBİR, süt ve kırmızı et sektörlerinde ülkemizdeki ve dünyadaki gelişmeleri izleyerek, endüstrinin paydaşlarının birbirleriyle etkileşim ve iletişim içinde olmalarını sağlamayı, et ve süt endüstrisinin sesi olarak ülkemizde üretilen et ve süt ürünlerinin değerini

ve imajını yurt dışında tanıtılabilmeyi, tüm et ve süt üreticilerini mevzuat hakkında bilgilendirmeyi ve et ve süt endüstrisinin koordinasyonunu sağlamayı amaçlamaktadır.

SETBİR üyeleri arasında Türkiye'de hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren et ve süt sanayi firmaları ile bu sektörlere tedarik sağlayan firmalar, et, süt ve yem üreticileri yer alıyor.

Geçen yıl 21,5 milyon ton süt üretildi

2023 yılında Türkiye'de 21,5 milyon ton süt üretilirken, bunun %92,9'unu inek, %4,3'ünü koyun, %2,5'ini keçi ve %0,2'sini ise manda sütü oluşturdu. Yıllık yaklaşık 50 milyar TL'yi aşan cirosu bulunan Türkiye süt ve süt ürünleri sektörü, her gün yaklaşık 1 milyonu aşkın süt işletmesinden aldığı çiğ sütü ambalajlı, sağlıklı, hijyenik süt ürünlerine dönüştürerek tüketicilerle buluşturmaktadır. Türkiye, inek sütü üretiminde dünyanın en büyük dokuzuncu (AB, Hindistan, ABD, Çin, Brezilya, Rusya, Yeni Zelanda, Pakistan, Türkiye) Avrupa'nın ise Almanya ve Fransa'dan sonra en büyük üçüncü ülkesi konumundadır.

2023 yılında 123 bin ton süt ve süt ürünü ihraç edilmiş olup, bunun ciro olarak karşılığı 333 milyon dolar olmuştur. 2023'te yapılan süt ve süt ürünleri ithalatı ise 16,6 bin ton olup, bunun ciro olarak karşılığı 92,6 milyon dolardır. En çok ihracat yaptığımız ülkeler, Orta Doğu ülkeleri ve Türk Cumhuriyetleridir.

2023 yılında et üretimi 2,38 milyon ton oldu

Ülkemizde kırmızı et üretimi ise 2023 yılında 2,38 milyon ton olmuştur. Üretilen kırmızı etin %70,1'ini siğir eti ve %23,9'unu koyun eti oluşturmaktadır. Dünyada domuz eti hariç toplam kırmızı et üretimi 93 milyon ton olup, AB'de bu rakam 7,1

Dr. İsa Coşkun

milyon tondur. Bu veriler değerlendirildiğinde, dünyadaki toplam (domuz hariç) kırmızı et üretiminin %2,6'sı, Avrupa Birliği'ndeki (domuz hariç) toplam kırmızı et üretiminin ise %33,5'i Türkiye'de gerçekleşmektedir. Dış ticaret rakamlarına bakılacak olursa, 2023'te toplamda 1 milyar 169 milyon dolar karşılığı 871.409 baş canlı hayvan ithal edildiği görülmektedir. Bu ithalatın 92.763 başı damızlık, 725.254 başı besilik ve kasaplık sığırlardan oluşup, 50.929 baş da koyun ithal edilmiştir. 2023 yılında 10 milyon 933 bin dolar karşılığı 46.417 baş canlı hayvan ihracat edilmiş, bunun 42.028 başını koyun oluşturmuştur. 2023 yılında 950 bin dolar karşılığı 70 ton karkas et ihraç edilirken, 214 milyon dolar karşılığı 34 bin 419 ton karkas et ithal edilmiştir. Et ürünleri dış ticarete bakıldığında ise; 60 milyon dolar karşılığı 34.834 ton ihracat, 1.342 bin dolar karşılığı 264 ton ithalat yapıldığı görülmektedir. Yapılan bu ihracat, en çok Orta Doğu Ülkeleri, Türk Cumhuriyetleri, Arap Ülkeleri ve bazı Uzak Doğu ülkelerine gerçekleştirilmiştir.

Süt ve süt ürünleri endüstrisi son dönemde öne çıkan gıda sektörleri arasında geliyor. Sektör, azalan hayvan sayısı ve düşük alım fiyatları gibi önemli sorunlarla anılıyor. SETBİR olarak bu sektöre dair mevcut durumu ve geleceğe dair öngörülerinizi paylaşır mısınız?

Gelişmiş ülkelerde yıllar içerisinde büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayıları azalırken, hayvan başına verimlilik artmakta, bu da hem maliyetlerin hem de sera gazı emisyonlarının azalması açısından önem taşımaktadır.

Çalışmalarında yer aldığımız TÜSİAD'ın Tarım ve Gıda 2020 Raporunda belirtildiği üzere, sektörün sürdürülebilirlik arayışı, ülkeleri geleneksel tarım politikalarını gözden geçirmeye ve tarım teknolojileri, dijitalleşme, araştırma-geliştirme faaliyetleri, dış ticaret ve verimlilik/katma değer odaklı yeni tarım politikası araçları geliştirmeye yönelmektedir. Bunları yapmak için asıl amaç teknoloji ve mekanikleşme sürecinde tarım yönetimini kolaylaştırmak, üretkenliği artırmak, verimlendirmek, israfı önlemek ve bunu da çevreye zarar vermeden yani sürdürülebilir yapabilmektir. Dünya nüfusunun artışına odaklanmalı, bu yönde bilimsel ve sürdürülebilir çözümler geliştirmeliyiz. Doğayı koruyabilmek için sürdürülebilir projeler yapmalı ve toprakların vasfını korumalıyız. Biyolojik çalışmalara ağırlık vermeliyiz.

Dünyada 18'inci büyük nüfusa, 10'uncu büyük tarım ekonomisine, 15'inci tarım arazi büyüklüğüne sahip olan ülkemizde tarım sektörü, giderek azalan tarım arazilerinde artan ülke nüfusuna (ve yılda 50 milyona yaklaşan turiste) yeterli gıda sağlamakta güçlük çekerken, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine ve jeopolitik gerilimlere son derece açık bir coğrafyada bulunmaktadır. Artık kalıcı ve kapsamlı çözümler üretmenin her zamankinden daha kritik olduğunu kabul etmeliyiz. 2050 yılına kadar dünya nüfusu için yeterli, güvenli ve güvenilir gıda sağlama hedefine ulaşmak amacıyla, kamu ve özel sektör, iş birliği içerisinde çalışmalıdır.

SETBİR olarak sektörün büyümesi adına ne gibi önerileriniz olur?

Kırmızı et, süt ve yem, Türkiye ve dünyada birbirinden ayrılmaz sektörlerdir. Her üç sektörün, hayvancılık ve hayvancılığa

dayalı bitkisel üretiminin de birlikte değerlendirilmesi gerekir. Türkiye kırmızı et ve süt sektörleri, üreticisi ve sanayisinin geldiği uluslararası seviyede tecrübe, bilgi ve teknoloji birikimi ile bugünkü ihtiyacın üzerinde bir kapasiteye sahiptir. İhtiyacımız, sektörün tüm girdi kaynaklarında uluslararası standartlarda kalite ve verimlilik odaklı üretim modellerinin geliştirilmesidir.

Ayrıca, ülkemizde tarımın etkin ve performansa dayalı bir şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle damızlık üreticilerine devlet desteğinin artırılması ve başta buzağı olmak üzere girdi maliyetlerinin düşürülmesini sağlayacak uygulamaların geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Başta yem ham maddeleri olmak üzere temel girdilerin yerel üretiminin teşvik edilmesi, yerli üretim için gerekli altyapının oluşturulması gerekmektedir. Girdi üretimine yönelik AR-GE çalışmalarının yapılması, çeşitli destekleme modelleri olan gıda vadilerinin oluşturulması teşvik edilmelidir.

SAĞLIKLI BİR YAŞAM İÇİN SÜTÜ SOFRANIZDAN EKSİK ETMEYİN

Süt ve süt ürünleri, içerdikleri karbonhidrat, protein ve yağ ile bu **gıdalar** alanların enerjilerini artırıyor. İçerdiği kalsiyum sayesinde, günde 2 bardak süt tüketmek, osteoporozu engellemeye yardımcı oluyor. **Teksüt** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Arda Aksaray, sütün en değerli besin kaynaklarından biri olduğunu paylaşarak 01 Haziran Dünya Süt Günü'nü kutladı. Aksaray, fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı bir toplum olmanın yolunun, düzenli ve dengeli olarak süt ve **süt ürünleri** tüketmekten geçtiğini söyleyerek sütün başta protein ve kalsiyum olmak üzere içerdiği diğer mineral ve vitaminlerle en besleyici **gıdaların** başında geldiğini dile getirdi. **Teksüt** olarak 68 yıldır sütün yolculuğuna yön verdiklerini belirterek, bu nadide besin maddesinin insan gelişimine olan katkısına da vurgu yaptı. Sütü sevdirmeyi ve sütün faydalarını çocuklarla buluşturmayı da başaran **Teksüt**'ün sade ve meyve **aromalı süt** çeşitleri, kalsiyum ve protein içerikleriyle öne çıkıyor.

Arda Aksaray